

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва

СИЛАБУС

КАТЕГОРІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ / RETAILING MANAGEMENT

Інформація про викладача	
Викладач	Шарко Віталій
Науковий ступінь	доктор економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	професор кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Соборна 87, каб. 50
Контактний телефон	067 954 25 43
E-mail:	v.sharko@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	
Інформація про освітній компонент	
Статус компоненту	Вибірковий
Освітній ступінь	Магістр
Навчальний рік	2025/2026
Анотація курсу	В умовах нестабільності зовнішнього середовища та жорсткої конкуренції серед вітчизняних підприємств постає необхідність пошуку інноваційних методів управління. Сучасні складні умови господарювання вимагають від підприємств дієвих заходів з підвищення ефективності функціонування та зниження витрат. Виробники та торговельні посередники змушені швидше реагувати на зміну попиту. Водночас, споживачі стали більш вимогливими та отримали змогу використовувати різні торговельні канали для задоволення своїх потреб. Через те, зараз є актуальною проблема пошуку ефективних шляхів управління асортиментом, одним із яких виступає категорійний менеджмент.
Мова викладання	Українська
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Розуміння суті концепції управління категоріями; – розуміння процесу впровадження категорійного менеджменту «з нуля» та особливостей управління категоріями; – знання підходів до аналізу управління категоріями і розуміти можливості балансування асортименту категорій і в межах категорій в тому числі; – розуміння особливостей розміщення товарів в торговому залі згідно з ролями категорій та вимогами управління ними в категорійному менеджменті; – вміння орієнтуватися у сучасних підходах до ціноутворення, враховуючи ролі окремих категорій в управлінні асортиментом підприємства; – вміння оперувати підходами категорійного менеджменту при закупівлях чи за управління товарним асортиментом;

	<ul style="list-style-type: none"> – вміння розробляти план впровадження категорійного управління; – вміння аналізувати потреби споживачів і виділяти категорії; – вміння формувати / розробляти структуру асортименту, розробляти асортименту матрицю; – вміння аналізувати асортимент при управлінні категоріями; – вміння здійснювати крос-категорійний аналіз; – вміння балансувати асортимент.
--	---

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин			Форми контролю	Бальна оцінка	
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття			самостійна робота здобувачів
Тема 1. Концепція управління категоріями товарів	9	2	2	5	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 2. Структура, суб'єкти, об'єкти категорійного менеджменту	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 3. Обґрунтування впровадження категорійного менеджменту	12	2	4	6	ВПЗ, В, УД, Т	10
Тема 4. Класична схема категорійного менеджменту	9	2	2	5	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 5. Основні положення та принципи категорійного менеджменту	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 6. Формати магазинів та їх еволюція	12	4	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 7. Формування товарних категорій	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 8. Формування асортименту категорії	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 9. Асортиментна матриця. Принципи формування та побудови	14	4	4	6	ВПЗ, В, ДП	10
Тема 10. Управління товарними категоріями	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 11. Цінова політика роздрібного магазину в управлінні	9	2	2	5	ВПЗ, В, УД, Т	5

категоріями						
Тема 12. Категорійний мерчандайзинг	9	2	2	5	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 13. Аналітичний інструментарій категорійного менеджменту	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 14. Вимоги до кваліфікації категорійного менеджера	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 15. Практика проєктів категорійного менеджменту в Україні	9	2	2	5	ВПЗ, В, ДП	5
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100
Підсумковий контроль – екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	<p>Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: ВПЗ – виконання практичних завдань – 2 бали; В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал; УД – участь у дискусії – 1 бал; Т – тестування – 1 бал; ДП – доповідь та презентація – 2 бали; ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів (участь у наукових заходах). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.</p>					
Основні літературні та інформаційні джерела	<ol style="list-style-type: none"> Микитенко Н. Товарні категорії в системі управління торговельним процесом. <i>Вісник КНТЕУ</i>. 2019. № 5. URL: http://visnik.knute.edu.ua/files/2019/05/7.pdf. Моторнюк У.І., Стельмах І.В. Проблеми та переваги впровадження категорійного управління на вітчизняних підприємствах. <i>Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку</i>. 2021. № 2 (6). С. 82-90. URL: https://science.lpnu.ua/uk/smeu/vsi-vypusky/vypusk-3-nomer-2-2021/problemu-ta-perevagy-vprovadzhennya-kategoriynogo-upravlinnya Berkhout Constant. <i>The Retail Innovation Toolkit: 42 Category Management Tools for Growth</i>. Lannoo Publishers, 2021. 216 p. Микитюк Н.С. Впровадження категорійного менеджменту підприємствами FMCG-ринку: сутність концепції та практичні рекомендації. <i>Причорноморські економічні студії. Економіка та управління підприємствами</i>. 2019. Вип. 40. С. 139-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_40_27 Шарко В.В., Ткаченко І.С. Конкурентоспроможність підприємства в умовах цифрової економіки. <i>Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки</i>. 2022. Т. 1. № 1. С. 43-48 Шарко В.В., Сіренко С.О. Товарознавча характеристика сучасного чоловічого взуття. <i>Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки</i>. 2022. Т. 2. С. 173-181 Шарко В.В., Нікітішин А.О. Управління бізнес-процесами підприємства: процесний підхід. <i>Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки</i>. 2020. № 4. Т. 2. С. 268-273 Шарко В.В. Алгоритм управління інноваційним розвитком виробничих систем. <i>Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки</i> 					

	<p>науки. 2019. № 4. Т. 1. С. 253-258.</p> <p>9. Шарко В.В. Принципи формування конкурентної стратегії інноваційного розвитку підприємства. <i>Бізнес Інформ</i>. 2019. Вип. 9. С. 92-98</p> <p>10. Білявська Ю.В. Дослідження категорійного менеджменту в сегменті ринку ДІУ. <i>Вісник Одеського національного університету. Економіка</i>. 2020. Т. 25, Вип. 1. С. 101-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2020_25_1_18</p>
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	<p>Аудиторні заняття з освітнього компонента проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті ВТЕІ ДТЕУ.</p> <p>Вимоги щодо організації навчання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сумлінне виконання розкладу занять з освітнього компонента (здобувачі вищої освіти відвідують заняття в обов'язковому порядку; здобувачі, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять, якісне і своєчасне виконання завдань та обов'язкове виконання самостійних завдань, наданих викладачем. 3. Користування мобільними пристроями під час заняття лише з дозволу викладача і тільки з навчальною метою. 4. Здобувач вищої освіти може ознайомлюватись із своїми оцінками та накопиченими балами в особистому електронному кабінеті, що міститься у вільному доступі. 5. Можливість перескладання будь-якого експрес-контролю в разі отримання незадовільної оцінки. <p>Згідно з робочою програмою освітнього компонента окремі теми або їх питання викладаються на лекційних заняттях, інші – вивчаються здобувачами самостійно.</p> <p>Вивчення доцільно розпочати з ознайомлення з програмою курсу, а потім переходити до послідовного вивчення окремих тем.</p> <p>Самостійна робота здобувачів повинна проводитися у двох напрямках:</p> <ul style="list-style-type: none"> – з питань тем освітнього компонента, які розглядалися під час аудиторних занять, увагу слід зосередити на більш детальному вивченні окремих положень законодавчих актів; – з питань тем освітнього компонента, які повністю передбачені для самостійного вивчення, необхідно опрацювати та засвоїти матеріал у відповідності з робочою програмою. <p>Для кращого засвоєння матеріалу доцільно по кожній з тем і підтем складати конспект.</p> <p>Перевірка виконання самостійної роботи проводиться викладачем на практичних заняттях, а також виноситься на поточний контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.</p>
Відпрацювання пропусків занять	<p>Пропущені заняття в обов'язковому порядку відпрацьовуються: лекційні – шляхом конспектування відповідних тем, практичні – шляхом виконання практичних ситуацій.</p>
Допуск до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.</p> <p>Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього</p>

	компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf
Інші складові політики компонента	Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він / вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями не припустиме порушення академічної доброчесності. Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними.

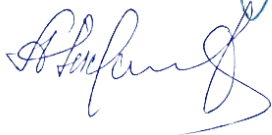
Затверджено на засіданні кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва 23.12.2024, протокол № 25.

Науково-педагогічний працівник

Віталій ШАРКО

Завідувач кафедри

Алла ТЕРНОВА